

Ungdomsmottagning på nätet

Bilaga 2 Kartläggning av webbplatser

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	3
2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	4
2.1 SYFTE	4
2.2 METOD.....	4
2.3 FRÅGESTÄLLNINGAR.....	4
2.4 AVGRÄNSNINGAR	5
2.5 DISKUSSION AV SVÅRIGHETER MED KARTLÄGGNINGEN.....	6
3. RESULTAT	8
3.1 SEXUALITET OCH SAMLEVNAD (17 WEBBPLATSER)	8
3.2 PSYKOLOGISKA OCH PSYKOSOCIALA FRÅGESTÄLLNINGAR (INKL. SKOL- OCH FAMILJEFRÅGOR) (20 WEBBPLATSER)	10
3.3 BROTTSOFFER/BROTTSOFFERSTÖD; VÅLD, ÖVERGREPP, MOBBNING (22 WEBBPLATSER)	12
3.4 FRÅGOR OM ALKOHOL, NARKOTIKA OCH TOBAK (14 WEBBPLATSER)	13
3.5 KULTURRELATERADE FRÅGESTÄLLNINGAR (7 WEBBPLATSER).....	15
3.6 FRÅGOR KRING HÄLSA, MEDICIN, SJUKDOMAR (8 WEBBPLATSER)	17

1. Sammanfattande slutsatser

Som ett led i att ta reda på behov och förutsättningar inför en framtida Ungdomsmottagning på Internet har vi under september och oktober 2007 gjort en kartläggning för att skapa oss en bild av hur det ser ut på nätet i dag.

Det har inte varit alldeles lätt att få en överblick över området. Det finns många webbplatser för unga, men de har olika fokus, behandlar olika ämnen, och skiftar mellan det nationella och det lokala. Vissa är uttalat för unga, andra anger inte någon speciell målgrupp men har ett språk, en form och ett tilltal som gör att vi tror att huvudmålgruppen ändå är unga. Många webbplatser behandlar ett enda ämne (t.ex. p-piller, alkohol eller mobbning). En del är organ för någon organisation och vänder sig främst till medlemmar. Några webbplatser är lokala samtidigt som de innehåller generell information som kan vara intressant för hela landet. Många är lite "glidande" mellan områdena, och är svåra att kategorisera. En första slutsats blir därför att det är ont om samlade, övergripande satsningar. Den som vill ha information om ett ämne är antagligen tvungen att surfa runt och besöka flera webbplatser för att få information.

Det finns gott om möjligheter att ställa frågor och få personliga svar, men på många webbplatser måste man ange en e-postadress för att vara säker på att få svar, och är således inte helt anonym. Många webbplatser garanterar inte svar på alla frågor.

Ofta saknas upphovsman/källa till material och informationstexter, i alla fall i direkt anslutning till materialet.

Sexualitet och samlevnad är kanske det område där det finns mest lättillgängligt och bra material för unga. Alkohol, narkotika och tobak är kanske det område som har flest exempel på filmer och animationer, och liknande.

På vissa områden, som till exempel hälsa och sjukvård, hänvisas ungdomarna ofta till webbplatser som i första hand är skapade för vuxna.

På ett par områden finns det större utbud för unga tjejer, än för killar.

Vi har stött på åtminstone ett femtal fall där webbplatsers forum eller frågefunktion "ligger nere" på grund av att man för tillfället saknar svarare eller för att forumet missköts.

2. Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Kartläggningen ska ge en översikt över utbudet av webbplatser riktade till ungdomar i Sverige som erbjuder information/tjänster inom ungdomsmottagningarnas verksamhetsområden. Ungdomsmottagningarnas verksamhetsområden är sexualitet och samlevnad, psykologiska och psykosociala frågeställningar, unga brottsoffer/brottsofferstöd, livsstilsfrågor, kulturrelaterade frågeställningar samt allmänmedicinska frågeställningar.

2.2 Metod

Kartläggningen innebär en strukturerad genomgång av webbplatser som vänder sig till unga; att söka och granska webbplatser via Internet och att beskriva webbplatserna utifrån ett antal specifika frågeställningar. Med utgångspunkt i större, officiella, svenska webbplatser och portaler följer vi länkar och går igenom länklister tills vi kommer till en punkt där vi ser att majoriteten av hänvisningar till webbplatser i olika länklister och Internetresurser inte längre tillför något nytt, utan till allra största delen består av webbplatser vi redan besökt. Vi kompletterar med att söka i sökmotorer, framför allt Google.

2.3 Frågeställningar

När vi kartlägger och beskriver de olika webbplatser som finns försöker vi besvara följande frågeställningar:

Vilka står bakom webbplatsen? Är det en nationell eller lokal webbplats? (Även lokala/regionala webbplatser kan ha innehåll som används av ungdomar i hela landet.)

Är innehållet egenproducerat, eller länkar man främst vidare? Vilka har producerat materialet? – journalister eller fackkunniga? Hur ser kvalitetskontroll och faktagranskning ut?

Kan man ställa personliga frågor och få svar? Om frågetjänst finns, hur ser den ut – ställer man frågor via e-post, formulär eller på annat sätt? Publiceras svaren på webbplatsen? Kan man vara anonym? Får alla svar, eller är det bara ett urval? Vilka är svararna?

Finns hänvisning till telefonrådgivning? I så fall, vilka är svararna?

Finns hänvisning/kontaktuppgifter till hur man söker vård/hjälp?

Krävs, eller finns möjlighet till, medlemskap och inloggning för att få tillgång till vissa tjänster?

Finns det:

- Faktatexter eller artiklar? Är dessa utförliga eller korta och översiktliga?
- Filmer/animationer?
- Självtester?
- Chat, forum, anslagstavla?
- Spel?
- Andra interaktiva inslag?

Vilka är målgrupperna? Vänder man sig förutom till ungdomar även till vuxna (föräldrar, lärare) eller både och? Finns webbplatser som vänder sig till vuxna i första hand, men som även har mycket innehåll som vänder sig till ungdomar? Är webbplatsen för båda könen eller bara för unga kvinnor eller män?

Finns möjlighet att få information på fler språk än svenska?

2.4 Avgränsningar

Eftersom det finns mycket material inom ungdomsmottagningarnas ämnesområden på Internet, har vi varit tvungna att begränsa oss. Exakta avgränsningar har visat sig vara svåra att åstadkomma, och kartläggningen bygger till viss del på subjektiva och praktiska bedömningar.

I första hand avser kartläggningen svenska, nationella eller regionala webbplatser som vänder sig till unga och som verkar inom ungdomsmottagningarnas verksamhetsområden. Webbplatserna ska vara lite ämnesövergripande, och ha viss storlek.

Att vi har valt att begränsa oss till webbplatser som i första hand verkar inom ungdomsmottagningarnas områden innebär att så kallade communities faller utanför studien. Även om sådana har till exempel diskussionsforum där ungdomar kan diskutera ämnen som ligger inom ramen för ungdomsmottagningarnas verksamhetsområden, har vi gjort bedömningen att communities i första hand är för nöjen och kompisrelationer. Privata bloggar är ett annat exempel på sådant som faller utanför studien.

Vidare har vi valt att studera webbplatser som är lite mer övergripande och har viss storlek. Dessa kriterier är svåra att formulera tydligt, men tanken är att vi för att begränsa oss måste utesluta webbplatser som är små, har få besök, och har ett smalt verksamhetsområde. Till exempel finns webbplatser som drivs av patientföreningar och liknande intresseorganisationer,

och som vänder sig till ungdomar som lider av någon sjukdom eller speciell åkomma. Att i detalj studera alla dessa skulle bli för tidskrävande och omfångsrikt.

En ytterligare avgränsning gäller lokala webbplatser som verkar inom ungdomsmottagningarnas områden. Till exempel finns det många tjejjourer som har webbplatser. Här bedömer vi från fall till fall vad som kan antas vara intressant för besökare från ett större geografiskt område.

2.5 Diskussion av svårigheter med kartläggningen

Målgruppen 13-25 år är stor (och omfattar en dynamisk period i livet). En 25-åring är vuxen och besöker andra webbplatser än en 13-åring. Målet att kartlägga webbplatser för ungdomar har därför känts svårt att entydigt definiera. Dessutom finns det webbplatser som inte är uttalat "ungdomswebbplatser" men som kan antas ha en ung målgrupp. Ibland kan vi dra slutsatsen att de vänder sig till unga genom språk, tilltal och innehåll. I slutändan blir det en bedömningsfråga där vi diskuterar utifrån struktur, form, tilltal och framför allt ämnesinnehåll. Exempel är www.rfsu.se, <http://www.alkoholprofilen.se/index2.html> och www.abkontakt.se (Föreningen Anorexi/Bulimi Kontakt), där ämnet i sig gör att många besökare kan antas vara under 25 år.

Sådana webbplatser, som vi antar att unga vuxna besöker, har fått ingå i kartläggningen och lett till att vi i varje kategori redovisat "webbplatser som vänder sig till unga i första hand" samt "webbplatser som vänder sig till vuxna men som har material/avdelningar för unga".

Ytterligare svårigheter har dykt upp kring webbplatser som vänder sig till "alla" inom en grupp, som till exempel anhöriga till alkoholister. Givetvis kan ungdomar och framför allt unga vuxna med intresse eller behov komma att besöka sådana webbplatser. Vi har dock valt att inte ta med dem i studien. Exempel: www.alkodrog.se (verksamhet med behandling, utbildning och information om alkohol, droger, missbruk till anhöriga/familj), www.atmiss.se, Föreningen anhöriga till missbrukare.

I vissa fall är det svårt att bestämma vilken av de sju kategorierna en webbplats tillhör, till exempel eftersom flera områden kan behandlas på webbplatsen. Ett exempel är www.bup.se som skulle kunna placeras i såväl "Brottsoffer/brottsofferstöd" som i "Psykologiska och psykosociala frågeställningar", www.mariaungdom.se, som rör både psykosociala frågeställningar och frågor kring missbruk, och www.somaya.se, som rör brottsofferfrågor och fokuserar på kulturrelaterade frågeställningar. I sådana fall har valt att placera webbplatsen i den ena eller andra kategorin, och det finns således viss godtycklighet i kategoriseringen.

Andra exempel på sådant som faller utanför studien är barn- och ungdomstidningar. En del har webbplatser med en hel del information om ämnen inom ungdomsmottagningarnas områden, och kan därför vara "delvis" aktuella. Men vi bedömer att de faller utanför såvida de inte kan sägas ha ämnena som huvudområde. Exempel är www.frida.se (tidningen Frida), som till exempel har spalterna "Sex/Kärlek" samt "Jobb/Skola", och www.kamratposten.se, där barn kan läsa frågor och svar om till exempel kroppen.

Särskilda problem har uppenbarat sig kring gränsen för vad vi menar med en lite större satsning. Följande grupper av webbplatser har visat sig vara problematiska, och kommit att motivera från-fall-till-fall-bedömningar:

- Lokala webbplatser.
- Webbplatser som beskriver en organisation och organisationens verksamhet.

När det gäller lokala webbplatser har vi försökt göra en samlad bedömning av hur mycket material en webbplats har, om materialet är generellt och intressant för en större geografisk grupp, om det länkas till webbplatsen från många olika håll, och liknande

Webbplatser som beskriver en organisation eller verksamhet är många och vanliga eftersom så gott som varje verksamhet eller organisation idag finns representerad på Internet. Det som har fått avgöra är även här storlek och länkning, samt om webbplatsen innehåller något mer än bara verksamhetsbeskrivning och som gör den mer självständig och generellt intressant, som till exempel faktatexter, frågefunktion, länkar och liknande.

Exempel på webbplatser som fallit bort är www.stubben.se (ett behandlingshem för tjejer i Dalmland, med mestadels information om hemmet och företaget men även bilder och svar på vanliga frågor), www.zmittskyddet.se (Jämtlands läns landsting; kontaktuppgifter samt information om könssjukdomar) och www.stjarnjouren.nu (Sundbybergs tjejjour). Samtidigt har en webbplats som www.bup.se (som Stockholmsmottagningarna står bakom) kommit att ingå i materialet.

Exempel på webbplatser för personer med smalare specialintressen eller behov är www.ungarorelsehindre.se (Förbundet unga rörelsehindre) och www.ungasyn.se (Riksorganisationen Unga synskadade). De webbplatserna innehåller inte sådant som faktatexter eller diskussionsforum. Ett antal "fylligare" webbplatser, som till exempel www.ungdiabetes.se, ingår dock i studien.

Avslutningsvis har kartläggningen inte ambitionen att försöka hitta *alla* webbplatser som finns för unga inom ungdomsmottagningarnas områden, vårt syfte är snarare att skapa en översikt över området. Givetvis finns det webbplatser vi missar av olika anledning. Till exempel kan kommuners webbplatser ha delar som vänder sig till ungdomar, och det kan finnas olika kommersiella webbplatser som det sällan eller aldrig länkas till och som är svåra att hitta via länklister och sökmotorer.

3. Resultat

Kartläggningen genomfördes under perioden 2007-10-01 – 2007-10-17. Sammanlagt 94 webbplatser kom att ingå i kartläggningen. I följande stycken redovisas var kategori för sig.

3.1 Sexualitet och samlevnad (17 webbplatser)

Att ungdomar söker information inom området sexualitet och samlevnad på Internet speglas i utbudet. Det finns mycket material inom ämnet på Internet, både på de webbplatser som ingår i kartläggningen och som delar/flikar på mer vittomspännande webbplatser. Det finns en hel rad frågor som behandlas på så gott som alla webbplatser i kategorin, till exempel preventivmedel, kondomer, kärlek, relationer, mens och könssjukdomar. Inom området finns en hel del faktatexter, av blandad längd och kvalitet. Ibland framgår vem som skrivit texten samt i vilket syfte. Det finns en del kvalitetssäkrad information. En slutsats blir att det finns bra information (faktatexter) tillgänglig för landets ungdomar inom området. Den är också lätt att hitta, tack vare länkar.

En del av webbplatserna är utformade för att vara attraktiva för en ung publik, med humor, ungt språk, bilder och speciell design, medan andra är enklare med mer text. Det är vanligt med personligt tilltal, det förekommer att man får veta namn och se bild på den barnmorska eller samlevnadsexpert som svarar på frågor.

Stockholms läns landsting och sex- och samlevnadsmottagningarna i Stockholm står bakom flera av de stora webbplatserna som informationsmässigt borde intressera ungdomar i hela landet: www.kondom.nu, www.p-guiden.nu, www.ungman.info, www.ungkvinna.info, www.sexosam.info. Utöver det står Socialstyrelsen bakom ett par: www.sexaktuellt.se och www.lovepower.org. Läkemedelsföretaget Organon står bakom två fylliga webbplatser: www.preventivmedel.nu och www.mittunderliv.nu.

På tre av webbplatserna kan man ställa frågor, och de har alla en "bank" av besvarade frågor att söka i. (www.p-guiden.nu och www.kondom.nu har samma avsändare så det är möjligt att de delar funktionen, och på www.sof.nu kopplas man till rfsu:s frågefunktion). Det är alltid frivilligt att fylla i namn, men alla utom en kräver e-postadress och det är också så man får svar. En av webbplatserna har frågefunktionen "iKuratorn" som ligger nere på obestämd tid. Ytterligare en har "svar på de vanligaste frågorna till ungdomsmottagningarna" utan möjlighet att själv ställa frågor, för övrigt ett vanligt upplägg på information. På www.sof.nu finns diskussionsforum.

En majoritet av webbplatserna (11st.) innehåller information om vart man vänder sig med frågor eller problem (utanför Internet). 9 av dessa har kontaktuppgifter. Vilken information som ges varierar; ibland lokalt, ibland uppräknade på kliniker, någon gång står det bara "din ungdomsmottagning". Ett alternativ är att man blir länkad till röda sidorna, vilket inte räknats som kontaktuppgifter på webbplatsen.

På www.ungman.info och www.ungkvinna.info finns information om hur ett besök eller undersökning på till exempel en sex- och samlevnadsmottagning kan gå till.

Att avgöra vad som är för ungdomar är inte alltid lätt. Ett särskilt tydligt exempel är www.rfsu.se, som har ungt tilltal (och en ung publik) men ju definitivt används av personer över 25 år.

Webbplatsen www.sexaktuellt.se erbjuder information på 13 olika språk, och www.rfsu.se har information på sju språk. Innehållets varierar i mängd och utseende mellan olika språkval.

Det tycks finnas mer som vänder sig direkt till tjejer, än för killar, inom området.

3.2 Psykologiska och psykosociala frågeställningar (inkl. skol- och familjefrågor) (20 webbplatser)

Inom detta område finns flera webbplatser som är nationella, som Bris, Rädda barnen, Barnombudsmannen, Majblomman, ur.se/ung/ramp och Stödcentrum mot incest (rsci).

Mest heltäckande är kanske Bris, www.bris.se, som har informationstexter, frågefunktion, hjälptelefoner och diskussionsforum, etc. Bris webbplats Röda sidorna, www.rodasidorna.se, är en bra söktjänst/portal som inte har eget innehåll utan hänvisar vidare till andras frågetjänster, information, och lokala projekt, etc.

En stor lokal satsning (Stockholm), som kan användas av fler än de som bor i området är www.bup.nu. På webbplatsen finns en frågetjänst där unga kan ställa frågor anonymt. Många frågor och svar finns publicerade. Det finns också kontaktuppgifter till ungdomsmottagningar landet runt. Bup.nu rör sig inte bara inom detta område utan inom alla de områden som ungdomsmottagningarna verkar inom.

Informationstexterna på området handlar mycket om de olika verksamheterna, och vilken hjälp man kan få. På www.rsci.nu, www.barnombudsmannen.se och www.skiljas.rb.se (Rädda Barnens sida om skilsmässor) finns bra faktatexter om exempelvis vilka rättigheter man har, inflytande i skolan, skadestånd och vad som är diskriminering. Stödcentrum mot Incest har många texter, liksom Barnombudsmannen. Båda länkar vidare till fördjupad information och myndigheter, och Barnombudsmannen hänvisar till exempelvis Bris jourtelefon. .

Webbplatserna på det här området har ofta som uppgift att stötta och hjälpa barn och unga att söka hjälp. Oftast finns kontaktuppgifter till mottagningar, nummer till jourtelefoner och vidarehänvisningar av andra slag. Ofta med information om att man kan vara anonym. Unga föräldrar, www.ungaforaldrar.se, har information om och kontaktuppgifter till olika stödpersoner (medlemmar) runt om i landet. Länkar till bris, barnombudsmannen och bup är vanliga, samt till olika stödföreningar, beroendecentrum och kvinnojourer.

Att hjälp finns att få är alltså centralt på många webbplatser. På www.bup.se finns texter om "hur man tänker" på mottagningarna och hur det kan vara att komma på ett besök. www.mariaungdom.nu ger information om mottagningen, vilka som jobbar där och hur ett möte kan gå till. www.majblomman.se har information om hur man ansöker om bidrag.

Frågefunktion finns på www.bup.se, www.skiljas.rb.se, www.utanpapper.nu och på www.ur.se/ung. På de tre senare är de som svarar namngivna och finns på bild. Det är exempelvis psykologer, jurister och sexualupplysare. Man behöver inte ange sitt namn, men e-post krävs. På Bup.nu får man fylla i en ruta om man godkänner att svaret publiceras. Svar får man per e-post. Bup har en gedigen svarsbank. Ur/ramp lägger ut alla svar på hemsidan så andra kan läsa. www.rus-riks.se har haft en frågefunktion men den ligger nere i väntan på ny svarare.

På www.bup.se finns en "anslagstavla" med korta inlägg och kommentarer till inläggen, med olika färger och symboler. Inläggen godkänns innan de publiceras. Riksförbundet ungdom för social hälsa, www.rus-riks.se, har ett diskussionsforum som kräver inloggning, och då kan man även skapa en profil och hantera meddelanden. Diskussionsforum finns även på www.skönhetsideal.com, och på www.ur.se/ung/ramp. Här är det mer valfritt vad man vill diskutera. Webbplatserna erbjuder också flera interaktiva och lekfulla inslag, som chatt, webb-tv och tester. www.effekt.rb.se har en form av forum där man kan skicka in MMS, som publiceras och kan kommenteras av andra. Ibland hålls en chatt, och det finns möjlighet att tycka till i olika frågor på webbplatsen. www.ungaforaldrar.se har haft en diskussionsfunktion, men den missköttes.

Rädda barnen har bild på, och lite information om, dem som jobbar med ett par projekt. Syftet är antagligen att skapa en mer personlig känsla för de barn/ungdomar som funderar på att ta kontakt.

www.utanpapper.nu erbjuder information på sex olika språk. Om föreningen SMAL finns kortinformation på 16 språk, förutom svenska. Föreningen för barn med föräldrar som sitter i fängelse, Bryggan Stockholm, www.bryggan.a.se, har information på engelska.

3.3 Brottsoffer/brottsofferstöd; våld, övergrepp, mobbning (22 webbplatser)

Det finns många svenska webbplatser inom området unga brottsoffer/brottsofferstöd/våld som vänder sig till unga, eller till både unga och vuxna samtidigt. Det finns några nationella, men de flesta är lokala. Många ger möjlighet att ställa frågor via webbformulär eller mejl, och/eller hänvisar till jourverksamhet per telefon.

Det finns några nationella webbplatser. Bris och Barnombudsmannen är nu placerade i tidigare kategori, psykologiska och psykosociala frågeställningar (inkl. skol- och familjefrågor), men är lika aktuella inom frågor om brott och brottsoffer. De är båda nationella.

Friends, www.friends.se, arbetar mot mobbning i skolor över hela landet och har en nationell webbplats med viss information kring mobbning. Man har dikter och berättelser från ungdomar samt till exempel filmer. Hänvisar vidare till andras frågeverksamhet. Arbetsmiljöverket, www.av.se, är för vuxna men har lite information riktad till ungdomar kring rättigheter, påverkan i skolan, mobbning. (<http://www.av.se/teman/skolan/>)

Rädda barnen står bakom ungdomswebbplatsen Effekt, www.effekt.rb.se, som har krönikor, insändare, diskussionsforum, chatt, ungdomspanel samt bloggar från olika evenemang. Effekt är en nättidning och vissa nummer rör frågor inom ungdomsmottagningarnas verksamhet, andra gör det inte.

Exempel på nationella webbplatser för unga brottsoffer är Brottsofferportalen, <http://www.brottsofferportalen.se>, och Brottsofferjourernas riksförbund, www.boj.se, som främst har ett vuxet tilltal men även har viss information speciellt riktad till ungdomar. För den som begått brott och vill sluta finns www.ungakris.com. För unga kvinnor och tjejer som utsatts för våld finns paraplyorganisationerna ROKS, <http://www.tjejjour.se/>, och SKR, www.kvinnojour.com, som har lokala jourverksamheter landet runt. Mycket är med andra ord lokalt. På dessa webbplatser finns ofta frågeverksamhet både via telefon och/eller e-post/webbplatsformulär. De verkar ofta ha som ambition att snabbt ge stöd och sedan få ungdomarna att söka hjälp.

Slutsatserna blir att det finns många webbplatser inom området, men inte så många som är nationella och övergripande och samtidigt riktar sig till unga. Övergripande finns det framför allt information kring rättigheter, inflytande i skolan, mobbning och liknande. Det finns också information och vidarehänvisningar för den som utsatts för brott. På det här området finns inte så mycket multimedieinslag i form av till exempel filmer eller animationer. Många webbplatser hänvisar vidare till olika former av jourverksamhet och jourtelefoner, varav många satsningar är lokala. Här finns en hel del möjligheter att ställa frågor och få personliga svar, antingen via e-post eller via webbformulär. Det finns också chattar, diskussionsforum och liknande. Men det mesta är som sagt lokalt och syftar till att få de unga att söka hjälp.

3.4 Frågor om alkohol, narkotika och tobak (14 webbplatser)

På ANT-området finns det några genomarbetade, nationella webbplatser som vänder sig till ungdomar i första hand: www.drugsmart.se, www.knarkarbajs.nu och www.festmetoden.se. Bara Drugsmart behandlar alla droger, de andra tar var för sig upp narkotika och alkohol. På tobaksområdet finns A Non Smoking Generation, www.nonsmoking.se, och Raknarök, www.raknarok.se. Den förstnämnda har en del information om tobakens skadeverkningar, men har mycket organisatoriskt om hur man verkar ute skolorna. Raknarök är en lokal satsning i Stockholm, som dock lika gärna torde kunna användas av ungdomar från andra delar av Sverige.

Det finns några webbplatser från olika ideella organisationer, som vänder sig till ungdomar, men som känns som om de första hand vänder sig till medlemmar eller blivande medlemmar. (Exempel: www.unf.se, <http://solsidan.junis.org>, <http://www.mhf-ungdom.com>)

Ett par webbplatser, www.alkoholprofilen.se/index2.html och www.dopingjouren.se/, vänder sig till personer över 18 år i första hand men kan användas och används även av ungdomar. De har ett ganska ungt tilltal.

Sedan finns en rad offentliga och ideella organisationer inom området som vänder sig till vuxna i första hand. En del har mycket information kring alkohol- och narkotikapolitik, forskning och statistik etc., som till exempel <http://www.can.se/>, <http://www.fhi.se/>, och <http://www.alkoholkommittén.se/>. Stödjande verksamhet, främst per telefon, finns till exempel hos <http://www.tobaksfakta.org/> och <http://www.sluta-roka-linjen.org/>.

En övergripande satsning är Drogoportalen, <http://www.drogoportalen.se/> som är ett samarbete mellan flera organisationer och myndigheter. Det är en länkportal, utan eget innehåll, som försöker samla länkar till det mesta inom området: informationsmaterial, råd och stöd, ideella organisationer, myndigheter, vårdgivare, forskning, statistik, utbildningar, etc.

Slutsatsen är att det finns flera bra webbplatser inom ANT-området, men att den enda mer övergripande, nationella satsningen med eget innehåll som vänder sig till unga (och som vi hittat) är Drugsmart. Drogoportalen är en bra länkportal, men har inget eget redaktionellt innehåll. De flesta övriga handlar antingen om ett enskilt ämnesområde, eller så är de mer organ för någon organisation.

Frågefunktioner finns hos Drugsmart, som även svarar på Knark är bajs webbplats. Man kan inte vara helt anonym utan måste ange en e-postadress. Hos Dopingjouren kan man både ringa och ställa frågor via webbformulär. Om man vill vara säker på att få svar på sin e-fråga måste man ange e-postadress. Sluta röka-linjen ringer man till. Diskussionsforum, där man kan få stöd av andra i samma situation, finns hos Tobaksfakta. På flera webbplatser finns forum och chatt-funktioner av olika slag, men det är ofta oklart om dessa används stödjande eller mer är för nöjes skull (till exempel hos A non smoking generation och UNF).

Detta är annars ett område där det finns exempel på interaktivitet och multimedia. Drugsmart, Knark är bajs, Festmetoden, Ragnarök och Alkoholprofilen har alla inslag av filmer och animationer (vissa interaktiva) samt självtester.

Några satsningar är egentligen telefonjourer/telefonverksamhet i första hand, och webbplatsen hänvisar till telefonnumret i första hand. Men de kan även komplettera med till exempel viss frågeverksamhet via e-post eller webbformulär.

3.5 Kulturrelaterade frågeställningar (7 webbplatser)

Webbplatserna inom det här området syftar till att stärka ungdomar, framför allt tjejer, till att våga söka hjälp. Troligen har man även det underliggande syftet att förmedla känslan av att man inte är ensam; att exempelvis problem med hot från släktingar är relativt vanliga i krockar mellan kulturer. Hittar man någon av webbplatserna kan man få bra information om vart man kan vända sig vidare. Webbplatserna vänder sig till dem som själva är utsatta, till personer som känner någon utsatt, och i sista hand mer allmänt till nyfikna. Bakom webbplatserna står hjälporganisationer/verksamheter som Rädda barnen och Fryshuset i Stockholm, en regional avdelning av RFSL samt en nationell kvinnojour.

Sidorna är lätta att hitta, ett par av dem återfinns i många länklister, och från en hittar man ofta vidare till de andra.

www.heder.nu är en webbplats skapad av RFSL Skåne, men som innehåller sådant som är intressant oavsett var man bor. Den vänder sig till HBT-personer som är utsatta för hedersrelaterat våld. Den innehåller korttexter om rättigheter, sexualitet, HBT, sexualbrottslagen med mera. www.flicka.nu är Rädda barnens projekt om hederskulturer, hjälp till "flickor som lever i två kulturer" och deras kompisar. Där finns korta texter om projektet, vilka som jobbar med det, etc. Det finns ett telefonnummer, som är öppet vardagar 8:30-17. Det är möjligt att anmäla sig direkt till tjejgrupper med flickor i liknande situation. Det finns boktips, även till folk som kommer i kontakt med flickor i konflikter. Både [heder.nu](http://www.heder.nu) och [flicka.nu](http://www.flicka.nu) innehåller korta egna berättelser/erfarenheter från utsatta unga personer.

www.elektra.nu drivs av Fryshuset i Stockholm, i samarbete med Uppsala, och finns idag även i Göteborg, Malmö och Linköping. Webbplatsen kan vara intressant för personer i hela landet. Information om projektet ges på åtta språk.

De tre ovan nämnda webbplatserna har den relevanta funktionen "göm ditt besök"/"panikknapp". Om man klickar på sistnämnda kommer man till exempel till en sida om dagens tv-program.

Den enda "frågefunktionen" inom detta ämnesområde finns på www.flicka.nu – ett formulär på webbplatsen, där man kan vara anonym och de som svarar (presenterade) gör det "så fort de kan". Alla de andra webbplatserna har rikligt med kontaktuppgifter och information om vart man vänder sig i olika lägen. www.heder.nu har ett diskussionsforum.

Mycket information, i form av faktatexter, om hedersbegreppet, definition, heder och islam, kvinnors situation i olika länder med mera, finns på Amnestys hemsida. Ungdomar som besöker www.elektra.nu kan nå de texterna, och mycket annat material. Det som är egenproducerat beskriver de olika projekt som bedrivs, samt organisationens ideologi och värderingar.

www.flicka.se är en länkwebbplats, till olika projekt och platser som jobbar med tjejers och barns rättigheter, bland annat de som handlar om hedersrelaterat våld.

www.terrafem.org är en ideell organisation som driver en nationell jourtelefon, "Sveriges enda rikstäckande jourtelefon för kvinnor med utländsk härkomst". Råd och stöd erbjuds på 43 språk. Webbplatsen har inte mycket informationsinnehåll.

3.6 Frågor kring hälsa, medicin, sjukdomar (8 webbplatser)

Det finns relativt få webbplatser inom denna kategori. Det kan bero på:

- Frågor om hälsa kan ingå som del på större webbplatser för ungdomar (som till exempel www.gecko.nu) som faller utanför studien.
- Såväl psykiska sjukdomar och besvär som könssjukdomar har i kartläggningen placerats i andra kategorier (om sådant finns en hel del material på Internet och som riktar sig till unga).
- Vi har inte kartlagt alla webbplatser som tillhör organisationer eller förbund för unga med särskilda sjukdomar eller besvär.

Vi har inte funnit någon renodlad hälso-/sjukdomswebbplats för ungdomar. Ämnet ingår ofta som del av andra bredare satsningar, såsom tidningar och radio- eller tv-program på webben. Men vanligast är nog att ungdomar besöker vuxenwebbplatser utifrån det intresse de har – till exempel träning. Dessutom har vi sett att man från webbplatser för unga ofta länkas till framför allt Vårdguiden och Sjukvårdsrådgivningen.se, samt ibland till Apoteket, Netdoktor och Fass.

Eftersom vi inte har kartlagt webbsidor från till exempel (ungdoms-)patientföreningar eller "intressegrupper" inom särskilda sjukdomar kan vi inte veta hur fylliga sådana webbplatser är. Men vi kan anta att variationen är stor. Webbplatsen för unga med diabetes, www.ungdiabetes.se, är ett exempel på en lite större satsning, en sida med mycket textinnehåll (faktatexter och artiklar), kalendarium, diskussionsforum och frågefunktion. Även unga allergiker har en webbplats, www.ungaallergiker.se, med mycket faktatexter, information om föreningen/verksamheten, webbshop, ett diskussionsforum och möjlighet att skicka in frågor (man vet dock inte vem som svarar). Liksom webbplatser som tillhör till exempel stöd- eller anhöriggrupper förmedlas känslan av att man ska få vara med och tillhöra en grupp, bland annat genom bilder från lägerverksamhet. Ett exempel på en renodlad länksamling är www.unghiv.se.

Riksföreningen Anorexi/Bulimi Kontakt, www.abkontakt.se, vänder sig inte uttalat till unga, men handlar ju om problem som främst unga drabbas av. Sidan är nationell, organisationen finns på 15 orter (men har huvudkontor i Stockholm). Rullgardinsmeny finns för information om vad som händer samt kontakter på de olika orterna. Webbplatsen innehåller mer beskrivningar om verksamheten, än om sjukdomarna. Det finns ett forum där inloggning krävs.

Kanske är det missvisande att tala om kategorin som "mager" eller se för mycket till antalet övergripande webbplatser. En slutsats blir hur som helst att det inte finns mycket samlad information om olika typer av sjukdomar, framförallt inte i kombination med mer generella hälsotexter och -tips, riktat speciellt till unga.

De tre största tillverkarna av mensskydd har webbplatser som vänder sig till tjejer i yngre tonåren. Webbplatserna är snarlika vad gäller innehåll (bilder – tester - korta informationstexter – reklam - tävlingar), barnslig design och tilltal. Alla tre har frågefunktion med någon form av svarsbank. Man vet inte vem som svarar. Här kan man inte vara anonym, utan måste ange e-postadress. På två av dem måste man registrera sig, logga in och alltså ange fler uppgifter.

Genom att man "blir medlem" eller beställer gratisprover får företagen information om målgruppen. Webbplatserna är svenska versioner av multinationella satsningar. De finns på flera språk.

3.7 Allmänt / Övrigt (6 webbplatser)

Avslutningsvis kan sägas att det finns ytterligare några större webbplatser för unga, som är svåra att kategorisera. De kan innehålla teman, ämnen, informationstexter och frågor/svar etc., som ingår i ungdomsmottagningarnas verksamhetsområden. Men de innehåller även mycket annat, som till exempel nöjen och skol-jobbrelaterat. Innehållet är också i vissa fall mer nyhets- och aktualitetsorienterat och kan skifta mer över tiden.

En webbplats som både är nationell och möjligtvis innehåller (åtminstone *kan* innehålla) alla de ämnen som är aktuella på en ungdomsmottagning är Folkhälsoinstitutets ungdomstidning GLÖD, www.glod.com. Den behandlar framförallt teman som sex och samlevnad, kulturella frågor, kärlek, vänskap, familj, känslor (det vill säga UM:s huvudområden), men även sådant som musik och andra nöjen. Särskild vikt läggs vid att locka mindre privilegierade ungdomar och på att öka förståelsen mellan ungdomar med olika bakgrund. På webbplatsen finns artiklar av olika längd, läsaers noveller, dikter, med mera, samt flera möjligheter till interaktivitet.

GLÖD har en frågefunktion och en stor "bank" med besvarade frågor att söka i. Svaren ges av en sjuksköterska, psykolog, sexualupplysare och barnmorska (alla namngivna och på bild). Frågeställaren kan vara anonym. Webbplatsen innehåller också ett forum (inloggning krävs) och en gedigen lista på både länkar och kontaktuppgifter vart man kan vända sig med problem (som tjejjourer och Rädda barnen). Alla ligger dock i Stockholm.

www.ungdomar.se är en privat webbplats som företaget UMIT Sverige AB står bakom. Den öppnades år 2000 under namnet www.ungdomsmottagningen.se. På många andra ungdomswebbplatser i vårt material länkas till denna sida, inte sällan under det gamla namnet. Webbplatsen har ett ungdomsforum där (16) olika experter, som läkare, barnmorskor, psykologer, SYO-konsulenter med flera, kan svara på anonyma ungdomars frågor. Om man har akuta problem uppmanas man vända sig till en ungdomsmottagning. Vidare finns artiklar (skrivna av unga skribenter) under olika teman, bland annat skola, jobb och ekonomi. Det finns webb-tv (det egna programmet "Respekt"). Sidan är interaktiv på så sätt att man kan kommentera texter och inlägg, logga in som medlem och delta i forumet, chatta, med mera. Man ska också kunna chatta med "jourhavande kompis" direkt på webbplatsen (vi har dock aldrig sett denna chatt öppen). Sidan är full av annonser. Samtidigt som en ordentlig samling regler finns och måste godkännas vid medlemskap, samt information om att debatter som "spårar ur" raderas, avsäger sig UMIT allt ansvaret för innehållet på webbplatsen.

En interaktiv webbsida som vänder sig till skolelever och lärare är www.swedkid.nu. Bakom webbplatsen står fakulteten för lärarutbildning vid Umeå universitet. Syftet med sidan är att motverka främlingsfientlighet, rasism och fördomar.

www.dubestammer.se är ett jämställdhetsprojekt, ett samarbete mellan tre unga ideella organisationer, och ett utbildningsprogram som riktar sig till skolelever. Webbplatsen har framförallt information om verksamheten, och många länkar är till artiklar om projektet och besök på olika skolor. Det finns nedladdningsbart utbildningsmaterial, bland annat i hur man tänker mediekritiskt, samt litteraturtips.

www.fryshuset.se får vara med i kartläggningen med viss tvekan. Webbplatsen, som är stor och textfylld, innehåller information om de många olika projekt som bedrivs – många nära eller inom ungdomsmottagningarnas verksamhetsområden. Förutom att läsa om/se bilder från och få reda på hur man kan delta i projekt, finns på webbplatsen interaktiva inslag som "veckans fråga" (omröstning), "fråga Fryshuset" – med "svarsbank" - samt möjlighet att e-posta mer komplicerade frågor. Sidan innehåller sammanfattande information på engelska.